

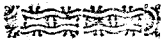
A' ROMAII TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indult BÉTSBÖL Pénteken 26. Augusztusban 1791.

Közelebbről esett elegendes Történetek. Cluj

Mindenre meg van már a' békeség — leg á-
ltalánosabb anyira meg van már ennek fundamen-
tuma vetve, hogy ha a' Koronás és Koronázandó
Fejek' mollani *Pilnitz* gyűlése elvégeződik, és a'
szomszéd Hatalmasiágok egy más között ki-tsinálhat-
ják, nem csak a' békeség hirdetik ki, hanem a'
ma rajonai nagy Frantzia Minister *Verzennes* régi ta-
nácskása szerint ki dolgoztatik, hogy a' belső tsendes-
ségnek oltalmára ugyan és egyéb izükléges szolgálá-
tok mindenik Udvar tartson bizonyos számú fegy-
veresépet, és a' mint némellyek akarják tudni, a'
leg hatalmasabbik is csak 180 ezeret, és így azon nem
ember természethez illő szörnyű vérontásoknak vé-
gét védenek. — 120 ezer néppel kevelsíttevé vala-
mely hjedelemnek a' hadi költsége minden eszten-
dében

dőben, és ki ki tsendesen minden fáboú' g
 dolgozván a' maga földjén, csak so elzúndó
 va is mind az Udvar... mind ezeknek meg állíob
 terbű Tartományaik gazdagok és boldogok leh
 nek. Ugy gondolkoznak némelyek, min hogy
 Kethidi Hertzeg is edgyütt léfzen Pílnitzben, hogy
 lami Ország tserelés is lenne; és hogy e' lenne Fr
 zia országra nézve is az a' hatalmas Tanács, m
 az onnan eredett (ugy nevezett) Páffisnek cátat v
 ne, és a' Frantzia Uralkodás hajdoni modját k
 akarattal megint helyre kívánná állítani. —
 Frantzia Király testvére az ugy nevezett Arceiai Gr
 ki fokad magával jelent vala meg Betsben, Berlin fel
 indúlt, és onnan Pétersburgba tándékozik. Ugy is
 páfztaltatott, hogy a' mi F. Urunkkal hozzász
 nátskozfokot tartott mind maga, mind vele lé
 nagyobb emherei, kik közzül valának ama hadan
 hires Minister Colonne, H. Polignak és Graf Szé
 házy Bálint — annak az Eszterházinak Uszákja, k
 még Bertényivel, Desőfivel, Eberginyivel s a' t. k. költöz
 tek volt fergestől által H. Rákoszi Györgynek lé
 renséje elvívjén Frantzia Országba, s ugyan on meg
 is telepedett vala. Meg látogatta az itt lévő G. Esz
 terháziaikat, kikhez éfzre vehatásképpen hasonlít is
 ábrázatjára nézve. Magos szál ember, testes és va
 lamennyire kantsal. A' Frantzia Zenebona előtt
 Huszár sereggel birt, az oltá pedig Beigrumban
 másfút mulatozott, a' hól mostis Felelége és 4 mag
 zatjai mulatoznak. — Minek előtte a' múlt hétfőn
 délután Ferentz fő Hertzeggel edgyütt minden szől
 gák és Királyi pompa nélkül csak egy fél fedetű 4
 lovas úti szekérben Tsch Ország felé indúlt volna
 F. Urunk, az előtt való vasár-nap meg látogatta
 vala ő fellece a' Status edgyük Öreg Attyát H. Kau
 nitzot, és mint egy 2 órákig tanácsozók vele. A'
 mi F. Palatinusunk fő H. Leopold tegnap előt friss
 állapotban érkezett-fel Budáról, hogyka' maga fel
 léges Aranyának neve napját ühelle, és hionapendul
 nak ő fellegek minyájon Prága felé vala... a' F.
 Udvarból oda menendők. — A' Pruszisz us Királynak
 és

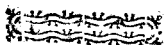

és más nagy Vendégeknek készitettenek Prágában szállást, kik más név és ábrázat alatt jelen fognak a' Koronázáson lenni. — A' mi Kedv. Fő Hertzeg Alfzanyuk *Máriana (Mária Anna)* ki a' *Prágai Notter Déma* szüzek Fejedelem alfzonyának nevezetett, és már minden képpen ki-készitett oly fzerentsés, hogy a' Tsch Koronát maga fogja Sept. 12. diken édes Anyjának, F. Kiralynéknak fejere tenni. — Minden nap csak a' fok drága kezületeket szemléljük menni Prága felé. *G. Eszterházy Ferentz* Ur is jöve útjában *Szilfórból*, és úgy értjük, hogy még a' *Prágai Koronázáson* jelen akarua lenni.

Alta ruit Cedrus! „Egy jó szívü buzgó, Hazafi, egy jó keresztény, az Özvegyeknek, árváknak, a' Munkának édes Anyai-nyelviasszónak egy nagy önzője, egy Magyar gyalog teregnek vagyanállá, Feidmarsai és a' N. M. Kir. Telförző teregnek Fő Kapitányja *G. Karoly* a' mai Ur ó Exja a' múlt izeredan ellvéli 5 és 6 óra között, Bétsben nem mellette a' maga nyári mulato izállásán *Centzing* toijabau kimúlt az élők közül. Tszörtökön ter-bonaton, és holnap vitetik tette Szathmar Vgyébe a' maga temető bolyába *Kaplyonba*, hol Anya és Nagyaanya nyugoznak. Az Özvegy Grofné már bé-költözött Bétsbe. — Újra *G. Karoline* éppen most vagyan meg-áldott tereben — nem erit té meg ezen áldott Anya azt az örömmel várt orát, melyben a' maga Ünökáját iszhatta volna. — Nyüődjék tsendesen! megérdemli, hogy minden Hazafiai így boldoguljanak ugyan. Tsak alig ha hi. *Eszterházy* adni akarua a' M. Telförző teregnek Fő-kapitányjához.”

11 Aug. és Helv. Vallasi tanácsnak *Szathmar* ok Sept. 12-diken kezdődne a' *Szathmar* az *Alsó* A. Biztos *Brunszvik* Josaf Ur a' *Budán* *Aimáji* Pál Ur ó *Hjdoni* *Pelli* *Politzáj* Director *Gott* R. for. erztendei fizetélssel Bétsben a' *vassagos* Ud. Tanácsolsá tetetett. — *for.* *1 for. és 2 májjas* egy köbet *szobor* — *telz* mit adni a' *író* gyerek kezébe!

Külső

Külső Országi Hírek.

Frantzia Ország. — Fel-olvastatván az egész Frantzia ujj Constitutio Aug. 8-dikáig, ekkor annak minden punktumait a' Nemzeti-gyűlés rendre elővette, 's a' mi a' nevezetesebbeket illeti, őket a' következő módon vizsgálta, rázogatta és változtatta meg: — „A' közelebb költ *Kurirban* is előhozott *Toldaléknak* azon punktumából, mely az örökös Nemességnek el-törüléséről szoll, a' Deputatusoknak némelly Tagjai kezeiket egészfzen ki-mosdották, és az ezen punktum felett való tanátskozásban jelen nem vóltanak. — Kérdésben jött továbbá, hogy ugyan ezen *Toldalékban* miért állana ezen szó: *Papi fogadás-tételek*, 's miért nem: *Klasiromi fogadás-tételek*? — itt tsak ugyan az első nevezet meg-maradott. — Aug. 9 dikén a' fellyebb való *Kurirban* le-iratott I-ső Titulusban ezen szók után: — *Minden szabad legyen beszélni, irni, és nyomtatni* — hozzá adattatott: *és ki adni.* — Vóltanak olyan Deputatusok, kik a' Frantzia szabadságot annyira ki-akarták terjesztetni, hogy akár minémü nem-szabad ember, ha egyszer a' Frantzia földre bé-lépik, már ott szabaddá vályon: de — — — érhettek-el tzellyokat 's a' t. „ — A' II dik *Titulus*, mely az Orzágnak el-olztatása, és a' Polgárságnak Státusza felől szoll, következő *Artikulusokból* áll:

„ 1.) Frantzia Ország 83 *Departmánokra*, minden *Departmán* a' maga *Disztriktusaira*, és ezek *Kántonokra* vagynak el-olztatva. — 2.) Polgárok tartatnak — kik Frantzia Országban, Frantzia atyáktól születettek — kik idegen atyától Frantzia Országban születetvén, itt lakosokká lettek — kik idegen Országokon Frantzia atyáktól születetvén, hazájokba visszfa mentenek, és a' Polári hitet le-tették — végre, kik a' Vallás miatt Frantzia Országból ki-vándorolt atyáktól vagy anáktól születettének, és hazájokba lakni visszfatévén a' Polgári hitet le-tették. — 3.) A' kik lan-

Franciaországban idegen atyáktól születettek, az Országban való öt esztendőnyi házi módon való lakások után, ha mozdulhatatlan jöszágot szerzettenek, feleségül Francia születésű léányt vevének, vagy valami kereskedélt állítottanak fel, és a' Polgári hitet le-tették, Polgároknak tartatnak. — 4.) A' Törvény hozó tett, fontos okok miatt, más feltételeken kívül, ezen kettő alatt-is, ha az ember házi lakólsá válik, és a' Polgári hitet le-téli, adhat valakinek hazafiságot. — 5.) A' Polgári Hit e' következő: *Esküszöm, hogy a' Nemzethez, Törvényhez, és Királyhoz hiveséges leszek, és az Ország-nak a' N. Gyűlés által 1789 ben, 1790 ben és 1791-ben ki-adatott Constitutioját minden erőmből oltalmazom.* — 6.) El-veszti valaki Francia Polgárságát — ha más Országban Hazafivá válik — ha olyan bűnletésre ítéltetik, mellynek ereje szerint ki kell esni a' Polgárságból, és a' míg ez aloll ki nem szabadul — ha meg-átalkodásért hozatott ítélet alatt vagyon — — ha valami külső országi Ritteri Rendbe avattattya magát, melly Rend a' Nemes-ségnek meg bizonyítását kívánja. — 7.) A' Városokból és a' Tartományoknak bizonyos kerekded-ségéből álló Rész, egy *Közönséget* fog tenni: melly Tartomány-béli Kerekdedségnek vagy Kerületnek nagyságát az Executiva Hatalom fogja meg-határozni. — 8.) Minden Közönség Polgárjainak vagyon Jussa, ezen *Közönség* ügyeinek folytatására meg kívántató személlyeket a' Törvény által ki-szabott mód szerint váloztatni. — 9.) Azon Regulák, mellyek a' Városok Elöll-járóinak leg-jobb végre tréolózó kötelelségeiket meg-határozzák, a' Törvény által szabotnak nekik elejekbe.

Ezen II dik Titulusnak Artikulusai a' meg-vis-galatásban e' következő módon változtat-tal meg. — Az 1-sőhöz hozzá adattanak ezen szó: *A' Francia Birodalom meg-oszthatatlan.* — A' dik Artikulus ezt a' változást szenvedte: hogy el-veszti valaki a' Francia Polgárságát ugy-is, ha
ollian

ollyan külső Rendbe vagy Testbe avatkozik, melly Papi fogadás teteli kíván.

A' III dik Titulusnak Artikulusai így következnek. — 1.) A' Felsőség a' Nemzeté egyedül, és megoszthatatlanul. Ezt a' népnek egy magános osztálya is nem gyakorolhattya. — 2.) A' Nemzet mellyől vészi minden Hatalom a' maga eredetét, ezen Hatalmat csak Helytartói által gyakorolhattya. A' Constitutiót *repraesentállyák* a' Törvényhozó Test és a' Király. (Ezen Artikulus ellen hozzászólások fordultanak elő, azt erősítvén némellyek; hogy a' *Repraesentánsoknak* valóztatniok kell: a' Király pedig nem valóztatthatik: tehát nem is lehet *Repraesentáns*, hanem csak első szolgája a' Státusnak. Mások azt erősítették, hogy a' Király, nem valóztatott, hanem természet szerint való *Repraesentánsa* a' Nemzetnek 's a' t. és így ezen Artikulus is a' maga valóságában meg hagyott. — 3.) A' Törvényhozó Testet tévzi a' Nép által valóztatott *Repraesentánsokból* álló Nemzeti-gyűlés. — 4.) Az Uralkodás formája Monárchia, és az Executiva Hatalom a' Királynak tulajdona, ki ezt a' maga méltósága alatt a' Ministerek, vagy más számoló személyek által az alább közekezendő módokon folytattya. — 5.) A' Perlekedés-béli Hatalom, a' Nép által valóztatott Birakra bizaik. A' többi következik.

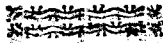
Spanyol Ország A' Morokhai Tsászárs Maurusai, még máig is iszonyu ágyuzások által rettegetik, az Orán Várofsának kö-falai közé szorult nagy hitű Spanyolokat. — Azon Dekretoma a' Spanyol Királynak, melly Spanyol Ország alatt a' helyebb való Kurirban tanáltatott, még olyan következéseket húzhat maga után, mellyeknek csak a' jövő *Seculumok* lehetnek gyászos tanu-bizonysgai. Ugy tartják közönségesen, hogy réa' mennyi azoknak a' Frantziáknak száma, kik Spanyol Országban laknak 90-ezerre, a' Németeknek szám pedig 20-ezerre. Azt is mondják rollok, hogy ez ott mind Fábrikákat és más mesterségeket űző szorgoma-

tos szedák, és a' Spanyol Királynak felflitett Dekretoma lizerint Spanyol Országot mind oda akarják hagy-
ni, s inkább akarnak mind edgyik hazájokba vil-
sza térni. mint a' Spanyol Király által kívántatott
hihet le tenni.

Anglia. — A' Bordo-béli Frantzia Polgárok
kérdést tartanak Londonban az iránt, hogy mit le-
hetne várni az ő mostani környül-állásaik között
az Anglusokról tartani s mire tzelozhatott a' mina-
paban az a' fob Anglus hajó a' Frantzia széleken
s a' t. ? — Ezen tudakozédásokra vettenek ök
innen egy tud fírást, mellyből a' többek között ezne
egy néhány a' vezéző szók, meg érdemlik az olva-
sást: — „Az Anglus Nemzet minden időben ne-
mes indulatu és igaz szivü. Nintsen arra példa,
hogy ő egy hívesének eleven érzékenységei által
esmeretlense lett népnek földét ingereltetés nélkül
valaha megzámódta volna, sivált ilyen terhes ál-
lapotvában, midön (t. i. a' Frantzia Nemzet) Con-
stitutiojának belső ellenségeitől nyughatatlanságot
szüvedni kéntelenítették s a' t., — Ilyen az Ang-
lus sziv!!

Svédia és Orosz Ország. — Az Orosz Udvar
Finnlándiának Várait erőssítetteti. Saenkfund mellett
egy uj Erősséget épített, mellyre közelebből is 600
ezer Rubelek indittattanak ide. Valkiálánál hason-
ló módon szüntelenül erőssitik a' Várakat, és az
itt dolgozó munkásoknak egy egész hajós Sereg áll
kézzen általmazására. A' Svéd hajók hasonló mó-
don kézzen állanak, és egy néhány Regimentek vet-
tenek parantsolatot, hogy hadi lábön állyanak ké-
zen; a' Svédeknek határ erősségeik is ágyukkal és
fegyvtres noppal töltstnek.

Német Ország. — A' Német Státusoknak Gyü-
lései Frantzia Orzágra néve ezen hónapnak 16-di-
kán bevégezték a' következő 7 pontokból álló
Conclumet. — 1 ben. A' Német Státusok mago-
kat a' Frantzia Orzággal eddig fenn állott minden
b. kétség-béli Szerződéseikhez és kötésekhez lo-
rofsan hozzá akarják tartani, némelly magános Fe-
jeknek szerződéseikre le. kisebbet sem ügyelvén. —

2-szor. A' Frantzia Nemzeti Gyűlésnek azon végzéseit, mellyek az *Alsátzidba* bé-bíró Fejedelmeknek Jufsait megbántják, éppen és tellyességgel semmit erőnek és erőtelenségnek lenni esmértenek. —

3-szor. A' Tsászfárhoz fog küldtetni egy hálá-adó Levél azért, hogy Dec. 4-dikén a' Német Fejedelmeknek dolgában, a' Frantziáknak Királyaéhoz írt volt. — 4-szer és 15-ször. Mivel a' Frantzia Királynak Mártz. 3-dikán Bétsben el-érkezett válasza, sem külső formájára nézve törvényes nem volt; — mert a' Német és Frantzia Országok öfiszokásaik ellen nem Deákul, hanem Frantzia nyelven volt irattatva — sem belső foglalattjára nézve a' várokozásnak nem felelt-meg: tehát a' Tsászfára bizattatik továbbra is, hogy még némü-némü további jelentéseket tégyen ebben a' részben. —

6-szor és 7-szer. Kérattetik a' Tsászfár, hogy a' szerint a' mi némü köyetkezései lesznek a' Frantzia Udvarhoz botsátandó jelentéseinek, tudóítsa ő Felsége a' Német Statusoknak Gyűléseit, és a' Német Birodalomnak Kerületeinél tétessen olyan rendelkezéseket, mellyek által minden vezedelmes irásoknak el-terjedése meg-akadályoztassék, és a' rend és isenedség a' Német Birodalomban fenn maradjon.

Mint hogy a' Papok' nőtelen állapotjáról moftanában annyit szöllanak és írnak; tehát a' *Moguntziai Vállaasztó Papi Fejedelem* egy igen nagy ajándékot tett fel annak jutalmúl, ki a' Papok nőtelen életék hasznáról és joságáról egy leg-jobbban ki-dolgozott munkát készíteni.

Sokan bezéllik, hogy a' *Bavariai Palatinatus* az *Austriai Házhoz* tserélendő volna *Belgiummal* — de itt mi még vakok vagyunk valamit látni és írni — annál-is inkább, mivel már *Belgium* a' *Hódolást-is le-tette*, és *Károly* fő Hertzegét maga kért ki magának. Azonban mindent az idő mutt meg. — A' 11 dik Aug. esett *Muszka* és *Porto* között való békeféségnek előljáró punktumai, a' 8 hónapi fegyver nyugvás s. t. a' Bétsi Ud. Levélben is úgy hirdtetett ki, mint már a' *Kurirból* láhattuk

21 A^o Gömör V. megye-béli Augusztána Vallást tartó Evangelikusoknak Tzetnek nevü Városlában tartott Kerületbéli Gyűlésekben, ezen N. V. megye fő Notáriusfa *Cházár* András Ur által készítettett és közönségessé tétetett gondolatok.

Inclite Districtus !

Liceat mihi quoque, cum per Officii rationem non prius licuerit, dicere; quae relate ad projectum Constitutionum Ecclesiasticarum cogito, et cogitare, quod rectum puto. Scilicet: — Synodus nobis fiat. Synodus, Leges publicas, easque, quod fieri poterit, perpetuo valituras, perlatura. — Quantam hic, religionis Majestas, communis salus, Legislatorum honor, attentionem et exactitudinem exigant? quisque videt. — Tuti agemus omnes; dum singuli Opinionibus praejudicatis abdicatis, gloriam et commoda privata, Gloriam Dei, & commodo Religionis victimatum iverint. Cum autem, — Synodus, plurium, aliquid deliberandi gratia, in unum coactione, definiatur; plurium vero nomine singulae Ecclesiae veniant; hae porro Societates Religionis causa coalescentes, sint, singulas demum Ecclesiarum interesse possibile non sit; constat: Jus illud per Deputatos qua Ecclesiarum Repraesentantes, exercendum, scopoque hoc, Repraesentantibus normam agendorum, id est, Instructionem exhibendam esse. Unde, — Dispiciendum: ad qualianam objecta & Principia se danda Instructio imprimis revocare necessum habeat? — Siquidem in Synodo, neque Religio, qua per scripturam et symbolicos libros jam fundata fundari; neque seu Judicialia, vel stricte Politica in eadem agitari queant, confectacum est: Instructionis materiam nonnisi circa accidentalia Religionis sese occupare, unaque eo absolvi debere: Ut sua constat Religionis Majestas, sanctitas, et perpetuitas; Inclito vero huicce Districtui existimatio. Futurum id spero: quodsi

1.mo. Cuncta ad Originariam simplicitatem revocata fuerint. Quod ut sequatur, e re erit — —
a) Liturgiam, Majestati Religionis cohaerenter determinare, & ad primitivam simplicitatem, modo, qui

qui convenientissimus judicabitur, prudenter reducere, atque adeo. — *b.)* Cerimonias otiosas, sentusque magis, quam mentem afficientes tollere. — — *c.)* Ex aedibus sacris non necessaria, uti sunt Altaria, Organa, Icones, Musica, cetera exesse facere. Porro — *d.)* Ministerium veste decora induere, et talibus, quae mystico sensu geruntur, idem exuere. Demum, — *e.)* Libros cantionum, precum, agenda cetera reformare. — *f.)* Concionatoribus Textum liberum circumstantiis temporum et Locorum prudenter accomodandum permittere, & sancire: ne cantu fiant ea, quae Oratione debent. — Fieri haec et similia possunt: quia

1.) Jam alibi facta sunt. Porro — 2.) Dogmata non attinent. Et — 3.) Talia sunt, quae Christo et Apostolis ea ratione ignota erant, ut quaeri possit: An Petrus ipse cultum praesentem pro illo, quem tradidit, obtutu primo, habiturus esset. —

Fieri debent: quia

1.) Christi Religio interna Puritate, non externo otioso cultu et absolvi, et commendari debet. Et — 2.) Abolitis his occurreretur Sumptibus, egenas Juventutis educationi felicius, quam splendori exteriori, inutiliter destinandis. — 3.) Lucrifiet tempus ritibus sacratum. — 4.) Conjunctio cum fratribus promovebitur. — 5.) Offensionibus & calumniationibus obviabitur, et fiet: quod olim jam Synodus Rosenbergenfis fieri optavit: sensatiores cupiunt, nemo bonus non volet. Sane! — Si debiliorum perpetuo habita fuerit ratio: lacte semper vespendum erit: horum quippe numerus vincet. — Si porro cultus semper sensualitati accomodabitur: ratio & mens semper in pasta manebunt: plures enim sensus, quam ratio moderatur. — Deus est in Spiritu et veritate pura mente colendus. Non necessaria lento passu extirpanda; necessitas extirpationis absoluto Canone decernenda; animorum ceterum praeparatio doctae proborum Ministrorum Linguae committenda. Certum est: — Et Paulum Apostolum pia fraude gentibus imposuisse; et Petrum Judaizasse; Et

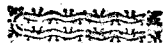
Lutherum Externam Missae Sacrificii formam retinuisse. At fiebat id in Infantia Religionis. Adolescendum est! adest jam plenior Lux. Ubi deest, danda est. — Sublata jam sunt sine scandalo multa: Sublata hic Histrionica Passionis Christi, olim passim uti veniens, decantatio, ibi sacra antelucana, et Luminis lucente die medio usus: hic panni sub S. Synaxi expansio; ibi Graecum Kyrie, Hebraicum Halleluja, & Latinum Oremus; hic accessus et recessus, ad altare: ibi, alba, et similia alia. Cur tollerabitur reliquum; quod solum hominem oblectans, Deo placere nequit: Invenit horum pleraque Paganismus; acceptavit sensualitas, aluit Enthusiasmus, sustentavit Fanatismus; toleravit otium Praesbyterii; continuavit superstitio, et meliorum Ignoratio. Et quia

II do. Scholae Seminaria essent Ecclesiarum, consequenter magis atque Tempa curandae venirent, agendum esset: ut quatuor minimum Districtuali Gymnasia, et Seminarium erigantur: Methodus docendi desigatur: Docentes, & Docendorum egeri debite provideantur: Fundi particularium Gymnasiorum ad publica Trivialibus Scholis locis suis relictis, & respective auctis, transferantur.

Nervum suppeditabunt, quibus Dei et Gentis gloria chara sunt, augebunt vicinae potentiae, & provinciae, quia jam auxerunt. Et quid in tam publico proficuo coepto ab Augusto non sperandum? Scholis formantur veri nominis homines aequae ac Cives. Omnia ergo tentanda. Qui nihil incipit, nihil finit. Quo vero

III tio, Dogmata illaesa servari, Pastores in Officiis teneri, Ordiniq; sua constare posset integritas: Superintendentibus, & Senioribus porro quoque opus erit. Danda erunt his Jura, neque pauca nimis, neque multa valde. Multa, statum calamitatibus, pauca religionem despectui exponent.

Superintendentes esse possent quatuor; plures, quia nervus deest, esse non possunt, et, qui erunt, pro decore Religionis provideri peterunt. Et, hi quatuor

tuor ab onere Ordinariorum Concionatorum relevandi, caeteroquin Diaecesibus suis pares erunt. Porro

Superintendentiis stabilia loca desigi deberent: his assignandi essent Secretarii, Cancellariae, scripta Diaecesana tractaturi, et conservaturi. Ita non erit opus futurum: Lipsana a Viduabus vel Successoribus conquirere: Ita perennia esse poterunt scripta necessaria, neque necessitatis erit, idmodi Cimeliis sive Constitui, seu, ut autographum Synodi Szepes Váralyensis, a Tyravia, ubi Teste Péterio asservantur, repetere; vel ut Originale Articulos Septaviensis Synodi Confirmans Diploma Clarissimi Hajnotzii Liberatorum manibus lacerum eruere. Ceterum siquidem

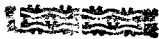
IV. to. Curatoribus animarum, praeter Conscientiae Tribunal nullum aliud competere queat: ceteretur: Causarum civilium dejudicatione V. Clerum arcendum esse. — Admovit hunc Tribunalibus Lucri, honorisque cupido; sustentavit barbaries, et Secularium Vasta Caligo. Quid exitu? tristia vestigia sistunt. — Ecclesiae potestas est pure spiritualis: Officia Ecclesiarum praedicatione verbi et administratione Sacramentorum absolvuntur. Pastorum proinde est Morali et Dogmaticae Theologiae, non Juridicis incumbere: Pastorum est, pasce, non pasci, Tribunalibus subesse, non praesse, nec adesse. — Nihil his Juris est, nisi fors spuriae Isidori Decretales, pro probandi principio, adoptentur, ad Judicialia. Regnum Christi non est de hoc mundo. Apostolis datae erant claves; Petro ademptus gladius; Christus arbiter Divisionis esse recusavit, et adulteram judicare detrectavit. — Nihil pariter Juris est ad Matrimoniales etiam causas. Causarum harum Objectum perinde civile est, ita pertinens ad Clerum; sicut olim Decimarum proprietarum adjudicatio ad Romano Catholicum Hungaricum.

Certae cui Republicae gubernandae potestas est, huic Teste Cistercita Roberto Curald, & Status illi, quibus haec constituitur, consequenter et matrimonia, adeoque et Lites matrimoniales subjectae sint oportet — His et similibus callibus nactum erat

gran-

grandia illa incrementa Regnum Sacerdotium; quibus accidendis neque Seculorum aetas par esse potuit. Qua proin ratione nunc, ubi Status ubivis de sui emancipatione agunt, abdicabit se Politia connatis Juribus suis? Qua ratione referabit Tribunalia illis, quibus Christus clausit. Habet Clerus, quod agat, dummodo agere cupiat. Respondendum habet de singula gregis Sui anima. Improbam haec reposcunt curam! Alioquin, — Theocratiam Judaicam Evangelium sustulit; Causas consequenter Matrimoniales IX integris Seculis, Basilis, Chrysostomis, Augustinis, Ambrosiis cet. nihil in adversum obtendentibus, manus civilis tractavit. — Neque aliud hic praeter usum in argumentum antitheseos adferri potest. At infra characterem Pastoralem est, usum tueri usu, non Jure. Usus Jure carens, abusus est. Et, quia Teste Tertulliano Jura veritatis ampliora sint omnia antiquitate quippe quae nulla plurimorum Seculorum laedi valeant praescriptione, abusus licet praescriptus, hodie tollendus est. Sacerdotium Romanum in Exemplum vocari nequit. Mala tollenda sunt, non imitanda. Et non licet facere malum; quod alter faciat. — Sponte sua Clerus Evangelicus adventitio isthoc Jure se abdicare deberet. Ita, mortuus Seculo Zelozius vacabit altari. Ita occurret Criminationibus propriis incommodis; non necessariis Sumtibus, & dabit Exemplum. Tandem —

V. to. Cum Ministerium ultra id ut ex altari vivat, & duplici honore honoretur, nulla a Christo Jura (quae enim Juris nomine ceteta veniunt: potestatis titulo appositus insigniuntur) acceperit: in Societate vero Ecclesiastica aequae ac civili adminicula haec necessaria sint: danda erunt illi Jura, sed fixis Limitibus sepienda: Regimen Ecclesiae committicari illi poterit; proprie tamen reservandum est Ecclesiae, cui originarie competit. — Qui Regimen isthoc Ministerio assumit, Errorem Hildebrandum errat: Dominum in Ecclesiam Dei contra prohibitionem Petri, et indolem humilis Christi Doctrinae

nae spirat: Usurpationem opacis seculis natam ignorantia, vel indulgentia Secularium sustentatam constabilire optat: argumento scripturae ea ratione caret: ut Textus, qui in partem hanc adiacui posset, eo ipso pro Apocrypho reputandus esset. — Ecclesia est coetus. Pastores sunt Ministri vocati per coetum. Ita vocatis surgit ex vocatione solum Jus acquisitum. Et — Quia ad pascendum Greges vocantur: potestatem habent curae va agendi, quae salutis gregis serviunt, adeoque Jus monendi, hortandi, corrigendi: Pastorem (Excommunicatione ad Ecclesiam pertinente) suspendendi. Hoc sensu — Jure nominantur Duces, Pastores, Praesides, Rectores, Antistites: Ceteroquin ita subsunt Ecclesiae; uti Ecclesia statui. Et, prouti Pastores propter Gregem sunt: ita hi propter Ecclesiam, non Ecclesia propter illos. Enimvero Ecclesia sine illis stare potest, illi, sine illis, non. Demum

VI-to. Quemadmodum vocatio Ministerii ad Ecclesias pertinet; ita Electionem hujus, consequenter et Superintendentium, immo et Inspectorum Ecclesiarum, atque Scholarum his solis propriam esse, naturalis consecutionis est. Verum, — Cum plura sint et fuerint, futuraque sint in Ecclesia Neurosparta: Jus suffragiorum regulandum, & aequis limitibus confringendum, ac non tam majoris, quam sanioris partis; non tam numeri, quam ponderis ratio habenda esset. Unum adhuc super est, quod primum esse oportuisset. Nempe

VII-mo. Conferam: Synodam uno Loco & Tempore immo, eodem conclavi, ex parte utriusque Confessionis celebrandam. Optavi hoc, ut passim notum est, prius, ac sentatioses id sentire intellexissem. Nunc plurium sentia fortius accendunt aviditatem meam.

Sumus nos corpus unum: corpus, quod essentialia, & necessaria Fidei Dogmata, Fata publica, Leges Regni, & alia univerunt. Cur disjungamus ergo corpus, tot colligatum amicitiae, & necessitatis vinculis. — Magna semper Politica vit Di-

visant

visioni nostrum studuisse. Nunc ne, cum conjungi possimus, repudiabimus, quod optavimus, vix seculis amplius rediturum? — Objecta Synodi erunt Religionis accidentia. Quid impedit? ne hæc unitim fiant. Unio isthæc externa sternet cum ætate viam ad componendum id, quod Sophismata Scholastica controversum fecerunt. Enimvero

Quæ relate ad Dogmatica Dissensionis materiam præbent; illa illius indolis esse puto; ut vel tuto ignorari, vel apodictica certitudine definiri non possint. Quid? quod pleraque illorum talia sint, quæ ita latent: uti per alium feliciter ignorantur. — Controversiarum summa in Articulis Coenæ Domini et Prædestinationis definit. At vero,

Sed id attendatur; quod utraq; dissentientium pars veterem circa hæc Hermenevtiam, multam jam emolliverit; seu id: quod pleraque Exegeses illarum, quibus putatis ad Rationem læpe evadit, ad Cathedram potius Scholasticam (si hæc etiam digna erit illis) quam ad ambonem sacrum quaerent, serviantque exercitando magis ingenuo, quam homini in meliorem plasmando; seu demum id spectetur; quod subtilitatum; (steriles has cum Wotio voco) quibus nempe Lucta in præviis plena est, eruditi, sic dicti, soli capaces sint; atque adeo longe majore populi parte, id, quod capit, et ita, uti capit, cedente. Fides in his pro fide eruditorum, non Religionis universim, hujus vel illius habenda sit, non videri: Cur cuncta unitim agi non possent?

Satis putarim fuerit ex Cathedra sacra tradidisse: Deum infinite bonum, bonum esse ita, ut nec malum velle, neque facere possit. Velle consequenter Deum, per essentiam suam omnibus bene, et bonum; atque adeo a me hoc pendere, ut mihi bene sit, vel male; prius quidem per Dei gratiam; posterius vero per me ipsum. — Satis item fuerit docuisse: Christum morte sua Justitiam mihi conciliasse, atque meritis suis me Patri arctius conjunxisse. Re per consequens tota a meritorum Christi applicatione pendente, num applicatio illa reali corporis Christi
esu,

esu, vel salutari solum meritorum ejus recollectione absolvi, sigillarique debeat? Sine jactura salutis arbitrio, conscientiaeque cujusvis, ut arbitror, relinqui poterit. Myſteria uti nemo exhaurire: ita et ignorare poterit.

Magis e re est: quid? & qua intentione? quis agat; quam quid et quomodo? in similibus credat.

Cum consequenter neque Dogmatica communem Synodum, communia Consistoria Scholas cet. impediant; urgendum, ut unita celebretur. — Et haec sunt Inclite Districtus! quae fanda habui. Si nihil in his erit, quod in Instructione spatio dignum esset, cogitata mea, manebunt nunc mea; sed brevi futura erunt plurium. Quae dixi, pia intentione dixi, et si aliud nihil, minimum materiam cordatioribus ad cogitandum porrexi. Sane! qui non dicit, quas sentit, Religione caret. Ceterum,

Veluti haec Religionis amor ex me expressit; ita spero, in plerisque saltem mecum sensuros illos, quibus Dei, non sua gloria et utilitas, Elaterio est:

Promptus, pronusque dum meliora docear, abjurabo propria. Convinci me volens lubensque per quemvis suam; persuaderi nunquam: Sophismata spernam: Dicacitati silendo et compatiendo respondebo. Dixi.

Tudositás — „Az Ó-Testamentomi Ekkléziájának történelmének második kötetjének világosságra lépett. Ezen História a Szentírás szerint, az első Embertől fogva a Babilonai fogságból lett világra térésig irattott a Delfini Ekkliának Prédikátora Majzonnet Lajos által, és Fordítottatott ama Hazánk ogelvé faradhatatlan edggik ászlopja T. Pézety Josef R. Komáromi R. Prédikátor Úr által. Találtatik ma is minden Könyvkötőknél, nevezetesen a Kiadó Urnál Boldogokléfenek minden orán a mi ászanyaink is, kik már valahára Anyai nyelveken ilyen 's ehez kasszó könyvekét olvassatnak; kiknél eddig csak a Tsoltás könyve vala minden Bibliotékájuk, 's a Hubner Históriaja: